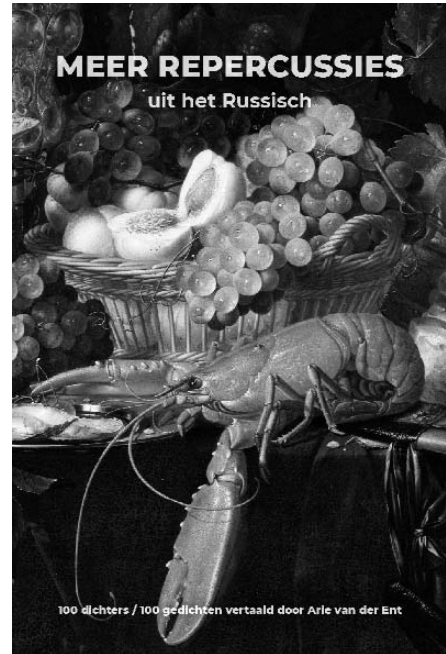

Grasduinen in Russische poëzie

De afgelopen halve eeuw is ontzaglijk veel Russische poëzie in het Nederlands vertaald. De bloemlezingen van Berg en Wiebes (1997) en Weststeijn en Zeeman (2000) blijven waardevol, maar zijn aan een opvolger toe: niets verouderd zo snel als Russische poëzie in berijmde vertaling. Vertalers hadden steeds een opvallende voorkeur voor dichters die in de Sovjettijd gecensureerd werden, in het kamp verdwenen, zelfmoord pleegden of werden verbannen: Achmatova, Mandelstam, Tsvetajeva, Brodsky en anderen. De disproportionele aandacht voor een beperkt aantal dichters was eigenlijk verkapte gemakzucht, want de Russische poëzie is rijk genoeg om talloze andere dichters op hetzelfde niveau mee te laten draaien.

Arie van der Ent (1956) vertaalt al tientallen jaren Russisch proza, het ene boek na het ander, niet altijd de meest dankbare titels. Enkele jaren geleden heeft zijn weg hem gevoerd naar Kyiv (= Kiev, RED.). Het lijkt een gouden greep, want hij is actiever dan ooit. De Rotterdamse uitgeverij Woord in blik van vormgever Joop Steenkamer jr., voortgekomen uit uitgeverij Douane, heeft in korte tijd zo'n tien vertaalde titels van Van der Ent uitgegeven, waaronder drie Russische poëziebloemlezingen. Een verfrissende, anti-canonieke aanpak blijkt al uit de weinig traditionele

titels van zijn bloemlezingen: *Repercussies uit het Russisch*, met gedichten van dertig dichters op ruim driehonderd bladzijden, *Meer repercussies uit het Russisch* en *Nog meer repercussies uit het Russisch*, beide met honderd gedichten van honderd dichters. Niet Poesjkin en Achmatova zijn het sterkst vertegenwoordigd, maar Tjoetstjev, Fet, Chodasevitsj en Charms: een ongebruikelijke maar geen extreme interpretatie. Schijnbare incorrectheid schuwt Van der Ent niet: in de bundel met dertig dichters ontbreken vrouwelijke dichters, dus ook Tsvetajeva en Achmatova.

Van der Ent volgt zijn instinct en vertaalt wat hem bevalt. Zo krijgen we in deze drie boeken tweehonderddertig dichters van wie er zo'n honderdvijftig in de oude bloemlezingen ontbreken. Ze zijn allemaal ingeleid met een portret en schets van leven en werk. Zo ontmoeten we de aforismenspecialist uit Parijs Don-Aminado, de Zwitsers-Russische baron Anatoli

Steiger, de in Ravensbrück omgekomen non Moeder Maria en de ex-ballerina Agnia Barto, bekend van Moskouse radio-programma's. Deze bloemlezingen laten de Russische poëzie in haar geografische diversiteit zien, met stevige bijrollen voor Odessa, Georgië en de emigratie. Op zo'n hoeveelheid kan niet elke berijmde vertaling uitgesproken geslaagd zijn, maar we lezen veel treffends, zoals bij Tjoettsjev het welbekende vers: 'Bij Rusland hapert je verstand, / gewone maten staat het boven: / het is een wonderlijke klant - / in Rusland kun je slechts geloven.'

Ondertussen kijken we met enig mededogen zuidwaarts naar Antwerpenaar Emmanuel Waegemans, de onvermoeibare bibliograaf van de Russische literatuur in Nederlandse vertaling (zie *De Parelduiker* 2017/1) die urenlang moet worden van het zoeken naar de originelen bij tweehonderddertig dichters. En dan te bedenken dat uitgever Steenkamer nog een vierde deel plant. Over zijn bronnen zegt Van der Ent niets specifiek. Dat past bij deze gedurfde, kennelijk zonder subsidie en met veel inzet uitgegeven boeken waarin het heerlijk grasduinen is. Het zou me verbazen als uitgever en vertaler niet broeden op een gebundeld eindproduct: de 'Dikke Van der Ent'. Wel noem ik nog twee grote, naar de Verenigde Staten uitgeweken dichters die ik mis: Nikolaj Morsjen en Ivan Jelagin, beiden langdurig woonachtig in Van der Ent's standplaats Kyiv. Jelagins vader Venedikt Mart, in 1937 in Kyiv doodgeschoten, staat er overigens wel in: weer zo'n naam die elders niet gauw opduikt.

Arie van der Ent (vert.), *Repercussies uit het Russisch*. 2019. 335 p. € 19,99 *Meer repercussies uit het Russisch*. 2020. 223 p. € 17,50 *Nog meer repercussies uit het Russisch*. 2020. 223 p. € 17,50 (uitgaven van Woord in blik, Rotterdam steenkamer@steenkamerdesign.nl)

**Recensie door Jan Paul Hinrichs.
Uit de rubriek 'Schoon & haaks'
in *De Parelduiker* (2020/3), een
tijdschrift over schrijvers en
literatuur. Op een toegankelijke,
niet-academische manier doet De
Parelvissers verslag van enerverende,
vaak amusante speurtochten naar de
verborgen schatten van onze
literatuurgeschiedenis**